

TOIMINTAKERTOMUS 2014

1. YHDISTYKSEN HALLINTO

Toimihenkilöt

Astila Piia, SATSHP

Järvi Leea, PPSHP

Krogerus Sinikka, KSSHP

Luhta Reetta-Maija, EPSHP

Eeva Häkkinen, Kangasniemen kunta

Rahastonhoitaja

Sihteerit, OTO-tiedottaja

Savuton sairaala-koordinaattori

Savuton sairaala-koordinaattori

Migrant Friendly-koordinaattori

Hallituksen jäsenet

Kujala Veikko, PPSHP

Hätönen Heli, THL

Hallman-Keiskoski Maria

Bots Sinikka

Kortteisto Tiina

Päivärinne Marita

Nieminen Marika

Parviainen Satu

Pohjola Minna

Kokko Simo

Puheenjohtaja

HPH-koordinaattori

KSSHP

varapuheenjohtaja, HUS

PSHP

Salon terveyskeskus

SATSHP

Carea

VSSHP

PSSHP

Hallituksen varajäsenet

Waden Pirjo

Bergström Birte

Laapotti-Salo Anne

Pölönen Auli

Virtanen Raija

Ylitörmänen Tuija

Pesonen Karita

Käpyaho Kirsti

Vaasan shp

Salon tk

VSSHP

PSHP

Forssan seudun hvky

Imatran kaupunki

Raahen seudun hyvinvointiky

HUS

Toiminnantarkastajat

Tero Mäkiranta, Satakunnan shp

Sari Törölä, Satakunnan shp

Varatoiminnantarkastajat

Jaakko Pihlajamäki, Etelä-Pohjanmaan shp

Kari Suoverinaho, Etelä-Pohjanmaan shp

Kirjanpitäjä

Susanna Peltomaa, Satakunnan shp

2. JÄSENORGANISAATIOT

Varsinaiset jäsenet

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Etelä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymä
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Imatran kaupunki
JIK- peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä
Jämsän seudun terveydenhuollon kuntayhtymä
Kainuun sairaanhoito- ja erityishuoltopiiri
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri
Keski-Pohjanmaan erikoissairaanhoito- ja peruspalvelukuntayhtymä
Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä
Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveisyhtymä
Raahen seudun hyvinvointi kuntayhtymä
Salon terveyskeskus
Satakunnan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Vaasan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Kannatusjäsenorganisaatiot

Mikkelin ammattikorkeakoulu
Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu sosiaali- ja terveysalan yksikkö
Seinäjoen ammattikorkeakoulu sosiaali- ja terveysalan yksikkö
Jyväskylän ammattikorkeakoulu sosiaali- ja terveysala
Kangasniemen kunta
Kouvolan kaupunki
Kotkan kaupunki
Haminan kaupunki
Pyhtään kunta
Miehikkälän-Virolahden kunta

3. KOKOUKSET

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin Kuopiossa 20.3.2014.

Hyväksyttiin toimintasuunnitelma sekä tulo- ja menoarvio. Jäsenmaksut päätettiin pitää ennallaan. Jäsenmaksu on 800 € jäsenorganisaatioilta, joiden alueella väestöä

vähintään 100 000 asukasta, ja 500 € jäsenorganisaatioilta, joiden alueella väestön määrä jää alle 100 000 asukasta. Kannatusjäsenmaksu on 100 €.

STESOn hallitus kokoontui toimintakauden aikana kolme kertaa:

- 1) 20.3.2014 Kuopiossa
- 2) 28.8.2014 Tampereella kesäkoulun yhteydessä
- 3) 15.1.2015 Helsingissä

Lisäksi pidettiin kaksi etäkokousta:

- 1) 4.-6.2.2014 sähköpostikokous, jossa hallitus päätti hankkia rahastonhoitaja Piia Astilan käyttöön pankkikortin yhdistyksen pienimuotoisten maksujen hoitamiseen.
- 2) 10.-13.10.2014 sähköpostikokous sekä Lync-etäkokous 13.10.2014, jossa laadittiin yhdistyksen lausunto sote-järjestämislakiin.

4. STESON TOIMINNAN PAINOPISTEET

4.1. Toimintasisällön laatu

STESOn toiminta jäsenyytensä seuraavasti:

- HPH –standardien käyttöönotto jäsenorganisaatioissa
- Terveyslähtöisyyden (salutogeneesi) ymmärtäminen
- Hyvien käytäntöjen jakaminen jäsenorganisaatioiden kesken

Verkostotapaaminen 2014 Kuopiossa

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri isännöi yhdistyksen verkostotapaamisen Kuopiossa 20.-21.3.2014. Verkostotapaamisen teemana oli terveyttä ja hyvinvointia yhteistyöllä.

Kesäkoulu 2014 Tampereella

Vuoden 2014 kesäkoulu, ”Terveyden edistämisen tulevaisuutta viitoittamassa”, pidettiin Tampereella UKK-instituutissa 28.-29.8.2014. Kesäkoulun ensimmäisen päivän aiheet käsittelivät verkostojohtamista, terveyden edistämisen osaamisen kehittämistä ja terveydenhuollon ammattilaisten käsityksiä terveyden edistämisestä. Kesäkoulun toisena päivänä perehdyttiin STESOn toiminnan tavoitteisiin ja niiden konkretisointiin.

Kesäkoulun yhteydessä järjestettiin perehdytys STESOn toimintaan erityisesti uusille jäsenille ja niille, jotka halusivat saada toiminnasta tarkemmin tietoa. Perehdytykseen osallistui 7 henkilöä. Kesäkouluun osallistui yhteensä 29 henkilöä 20 eri organisaatiosta.

Savuton sairaala -yhteistyö

Savuton sairaala koordinaattoreina toimivat Sinikka Krogerus ja Reetta-Maija Luhta. Sinikka Krogerus ja Reetta-Maija Luhta osallistuivat valtakunnalliseen Savuton Suomi 2040 -verkoston ohjausryhmän kokouksiin ja sen alaisuuteen perustetun tupakasta

vieroituksen asiantuntijatyöryhmän kokouksiin. Lisäksi savuton sairaala -koordinaattorit osallistuivat THL:n Savuttomana leikkaukseen -ohjauskortin suunnitteluun ja kansainvälisen ENSH -verkoston Savuton sairaala -standardien arviointiprosessiin.

Reetta-Maija Luhta osallistui Tupakka- ja terveyspäivien Tupakasta vieroituksen preseminaarin 2.12.2014 järjestämiseen ja luennoi siellä Savuttoman sairaalan kehittämisestä yhdessä Sinikka Krogeruksen kanssa.

Reetta-Maija Luhta kokosi yhteen tiedot Suomen savuton sairaala -auditoinneista ja välitti ne ENSH -verkostolle. Vuonna 2014 auditointiin osallistui 19 organisaatiota. Viisi organisaatiota ylsi Kultatasolle, Going for Gold: Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Seinäjoen terveystakeskus, Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä ja Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä. Sinikka Krogerus palkittiin tupakasta vieroituksen kehittäjänä Tupakka- ja terveyspäivillä.

4.2. Yhteistyötahot

Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot ry kuuluu kansainväliseen WHO Network of Health Promoting Hospitals and Health Services (HPH) -verkostoon. STESOn jäsenorganisaatiot kuuluvat yhdistyksen kautta HPH -verkostoon. Yhdistyksen HPH koordinaattori, Heli Hätönen, jatkaa tiivistä yhteistyötä kansainvälisen organisaation kanssa huolehtien verkostojen välisestä tiedonkulusta. Kansainvälinen yhteistyö mahdollistaa osallistumisen monikansalliseen kehittämistoimintaan.

Eeva Häkkinen koordinoi Suomessa kansainvälisen Migrant Friendly and Culturally Competent Health Care –verkoston tasa-arvo standardien kehittämis- ja pilottiprojektia. Task Force Migrant Friendly and Culturally Competent Health Care (TF MFCCCH) –verkosto on osa WHO:n Health Promoting Hospitals organisaatiota. TF MFCCCH verkoston toiminta hyväksyttiin STESOn viralliseksi kansainväliseksi yhteistyöprojektiksi 20.3.2014 vuosikokouksessa. Verkostossa on kehitetty standardit maahanmuuttajien, pakolaisten sekä muilla tavoilla haavoittuvien ihmisryhmien hoidon ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Standardeissa otetaan kantaa mm. terveyden tasa-arvoon, oikeudenmukaisuuteen ja osallisuuteen, jotka usein ovat heikentyneet erilaisesta kulttuuritaustasta peräisin olevien ihmisten terveydenhuollossa. Standardien kehittämistyö on aloitettu joitakin vuosia sitten. Vuonna 2014 toteutettuun pilottiprojektiin osallistuivat Suomesta Etelä-Savon sairaanhoitopiiri ja Imatran kaupungin hyvinvointipalvelut.

Osallistuminen kansainvälisiin kongresseihin, kokouksiin ja työryhmiin

- STESOn jäsenorganisaatioiden edustajia, osa hallituksen jäsenistä ja Migrant friendly -koordinaattori Eeva Häkkinen sekä yhdistyksen sihteeri, osallistuivat 22th International Conference on Health Promoting Hospitals and Health Services -konferenssiin Barcelonassa huhtikuussa 2014.

- Konferenssissa oli yksi suullinen esitys, Pirkanmaan sairaanhoitopiiristä ja kaksi posteriesitystä, joista toinen oli Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiristä ja toinen Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiristä.

4.3. Viestintä

Yhdistyksen viestinnässä on tavoitteena sekä yhdistyksen että terveyden edistämisen näkyvyyden lisääminen. Viestintää koordinoi yhdistyksen sihteeri. Yhdistyksen internet-sivuja ylläpidettiin. Sivut löytyvät osoitteesta www.stes-hsf.fi. Sivut on toteutettu esteettömyys-periaatteella. Sivustoa päivittivät assistentti Lea Mäkelä Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiristä ja yhdistyksen sihteeri.

Viestinnän toimeenpanosuunnitelman mukaisesti vuoden 2014 aikana käynnistettiin yhdistyksen verkkosivujen uudistaminen. Sivujen uudistamiseen hankittiin asiantuntijatyöpanosta kevyen kilpailutuksen tuloksena Suomen Hostingpalvelusta, josta hankitaan myös sivujen hostingpalvelut. Sivujen sisällön suunnittelussa hyödynnettiin yhdistyksen jäsenorganisaatioiden edustajien ja toimihenkilöiden omaa resurssia.

STESOn hallitus otti kantaa SOTE-järjestämislakiin. Kannanotto koski tulevien sote-tuotantokuntayhtymien terveyden edistämisen tehtäviä.

STESOn kannanotossa ehdotettiin, että uuteen järjestämislakiin lisätään sote alueen ja tuotantokuntayhtymien velvollisuus hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimeenpanon suunnitteluun seuraavasti muotoiltuna:

Sosiaali- ja terveystoiminnan sekä tuottamisvastuussa olevien kuntien ja kuntayhtymien on suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet. Lisäksi alueen kuntien ja sote -alueen tulee määrittellä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteita tukevat toimenpiteet. Perusteluna tälle on se, että lakiuudistus integroi sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairanhoidon rakenteet ja toiminnan. Tavoitteellinen sosiaali- ja terveydenhuolto toimii omalta osaltaan ihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. Integroitu palvelutoiminta on yksi keino väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. Sote-toimijat kohtaavat työssään paljon ihmisiä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on luonteva osa heidän työtään, jossa on tarkoitus saada aikaan tuloksia ihmisten hyväksi, ihmisten kanssa ja ihmisten avulla.

4.4. STESO verkoston kasvu ja jäsenistö

STESOn kannattajajäsenistä erosi Seinäjoen ammattikorkeakoulu sekä Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymään kuuluneet kunnat: Kouvola, Kotka, Hamina, Pyhtää, Miehikkälä-Vironlahti. Varsinaisista jäsenistä erosi Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä, Carea.

Haminan kaupunki hyväksyttiin yhdistyksen kannatusjäseneksi.

5. TALOUS

Vuonna 2014 yhdistyksen meno olivat yhteensä 13 032,73€ ja tulot 19 088,76 €. Tilikauden tulos oli ylijäämäinen 6 056,03 €. Internet-sivujen uudistaminen aloitettiin loppuvuodesta 2014 ja asiantuntijatyön ostopalvelu (noin 2500€) laskutetaan seuraavalla tilikaudella.

Tilanteessa 31.12.2014 yhdistyksellä oli OP- Yrityslaina Prima –rahastossa 15 179,58 € ja pankkitilillä 18 161,39 €, eli yhteensä varoja oli tilikauden vaihtuessa 33 340,97 €.

6. JÄSENERGANAISAATIOIDEN TOIMINTA

Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä

1. Toimintasisällön laatu

- FSHKY:llä on Terveyden edistämisen toimintasuunnitelma vuodelle 2014.
- FSHKY:ssä vastaanotoilla terveydenhuollon ammattilaiset arvioivat potilaan tilanteen moniammatillisesti Terveyshyötymallin mukaisesti.
- FSHKY:ssä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon vastaanottojen yhteydessä potilaille annetaan tietoa sairautta ja hänen terveydentilaansa koskevaa tietoa. Terveyden edistäminen on osa jokaista kontaktia.
- FSHKY on savuton organisaatio, työyksiköt arvioivat säännöllisesti työyksikön toimintaympäristön riskejä ja suunnittelevat ja toteuttavat kehittämistoimenpiteitä.
- FSHKY toimintaan ja tulevaan strategiaan sisältyy keskeisesti yhteistyö sairaanhoitopiirin, kuntayhtymän kuntien ja 3. sektorin toimijoiden kanssa. Yhteistyö on kirjattu myös Terveyden edistämisen toimintasuunnitelmaan.
- Terveyslähteisyyden toiminta-ajatus on viety kaikille FSHKY:n palvelualueille, myös sosiaalipalveluihin.
- Hyvinä käytäntöinä käynnistyi Savuttomana leikkaukseen toimintamallin käyttöönotto, joka varsinaisesti toteutuu vasta 2015.

2. Yhteistyötahot

- FSHKY kuuluu savuton sairaala -verkostoon ja on tehnyt vuosittaisen itsearvioinnin, FSHKY:llä on Savuttomuusohjelma.
- Olemme mukana Fimean moniammatillisessa lääkehoidon verkostossa.
- Olemme myös mukana sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikön avosairaanhoidon kehittämistyöryhmässä.

3. Viestintä

- Terveyden edistämisen näkyvyydestä on huolehtinut osaltaan terveydenedistämisen työryhmä.
- Forssassa on järjestetty 2013 ja 2014 hyvinvointimessut, joissa FSHKY:n on ollut mukana. Vuonna 2014 olimme mukana Savuttomuus ja päihteettömyys teemalla. Jaoimme tietoa mm. Savuttomana leikkaukseen aiheesta. Aiheesta oli myös toimitettu artikkeli Messulehdessä.

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri

1. Toimintasisällön laatu

Terveyden edistämistoiminta tähtäsi asukkaiden terveyden ja elintapojen parantamiseen yhteistyössä jäsenkuntien ja yhteistoiminta-alueiden ammattilaisten ja luottamushenkilöiden sekä eri toimijatahojen kanssa. Perusterveydenhuollon ja terveyden edistämisen yksikkö Aksila (myöhemmin Aksila) tarjosi terveyden edistämisen asiantuntemusta, tuki vaikuttavien ennaltaehkäisevien toimintakäytäntöjen kehittämistä ja välitti tutkimustietoa terveyden edistämistyön tueksi. Toiminta perustui ohjausryhmän vahvistamaan strategiaan ja terveyden edistämisen neuvottelukunnan esille tuomiin tarpeisiin. Ydinalueita olivat ravitsemusterveys (painonhallinta ja hyvät ravitsemukselliset valinnat), savuttomuus ja päihteettömyys. Terveyden ja hyvinvoinnin näkökulma sisällytettiin hoito-, kuntoutus- ja palveluketjujen valmisteluun.

Ravitsemus ja liikunta

Ravitsemuskoulutuksesta vastasi ravitsemusasiantuntija Arja Alanko. Aksilan järjestämiin ravitsemuskoulutuksiin osallistui kaikkiaan yli 1100 henkilöä. Uusia suomalaisia ravitsemussuosituksia juurrutettiin yhteistoiminta-alueille suunnatulla koulutuskiertueella. Kaikkiaan 15 koulutustapahtumaan osallistui noin 650 sosiaali- ja terveysalan ammattilaista. Ikäihmisten ravitsemuskoulutuksissa kuulijoita oli noin 200. Lasten ravitsemuskoulutukseen osallistui 95 henkilöä. Syksyllä 2014 toteutettiin yhteistoiminta-alueille suunnattu terveystuokien koulutuskiertue ”Sairaan hyvä liikunta”. Koulutustarpeet oli kartoitettu Johanna Kuivaniemen ja Aksilan yhteistutkimuksessa (Johanna Kuivaniemen gradutyö) alkuvuodesta 2013. Kouluttajana toimi liikuntalääketieteen opiskelija Juha Vuorijärvi. Osallistujia oli yhteensä noin 200. Koulutuskiertokseen liitettiin myös ikäihmisten ravitsemuskoulutus.

Ennaltaehkäisevä päihdetyö

Koulutuksista vastasi ehkäisevän päihdetyön koordinaattori Reetta-Maija Luhta. Päihdeinterventiokoulutuksia järjestettiin 12 ja niihin osallistui 605 pääosin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaista. Alueellisia tupakastaveroituskoulutuksia järjestettiin sekä ammattilaisille että väestölle. Osallistujia 11 tilaisuudessa oli yhteensä 214.

Alkuvuodesta 2013 käyttöön otettu tupakoimattomana leikkaukseen –hoitomalli levisi maakunnalliseksi toimintamalliksi Suupohjan liikelaitoskuntayhtymän liittyessä

mukaan tammikuussa 2014. Malli otettiin käyttöön myös EPSHP:ssä naistentautien ja korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikoilla.

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri on erityisesti kehittänyt vuodesta 2013 lähtien tupakoimattomana leikkaukseen toimintaa ensimmäisenä sairaanhoitopiirinä Suomessa. Malli on kehitetty yhdessä erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kanssa. Leikkaukseen menevälle potilaalle tarjotaan tupakasta vieroituksen yksilöohjausta työterveyshuollossa tai terveyskeskuksessa. Malli laajeni koskemaan koko väestöä leikkaukseen menevien lisäksi vuonna 2014. Reetta-Maija Luhta on käynyt kouluttamassa Tupakoimattoman leikkaukseen hoitomallia Kanta-Hämeen keskussairaalassa ja Riihimäen aluesairaalassa.

Sairaanhoitajapäivillä 28.3.2014 Reetta-Maija järjesti yhdessä Johanna Rajalan Seinäjoen terveyskeskuksesta ja Karin Iivosen kanssa Tupakoimattomana leikkaukseen session. Luentoa varten tehtiin potilaskysely EPSHP:n operatiivisen alueen ja Seinäjoen terveyskeskuksen potilaille tupakointitottumuksista.

Reetta-Maija Luhta osallistui Tupakka- ja terveispäivien Tupakastavieroituksen preseminaarin 2.12.2014 järjestämiseen ja luennoi siellä Savuttoman sairaalan kehittämisestä yhdessä Sinikka Krogeruksen kanssa. Savuton sairaala auditointiin osallistui tänä vuonna 19 organisaatiota ja heille kaikille jaettiin kunniakirjat preseminaarissa. Viisi organisaatiota ylsivät Kultatasolle, Going for Gold: Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Seinäjoen terveyskeskus, Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä ja Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä. Sinikka Krogerus palkittiin tupakasta vieroituksen kehittäjänä Tupakka- ja terveispäivillä.

2. Yhteistyötahot

Reetta-Maija Luhta ja Sinikka Krogerus osallistuivat valtakunnalliseen Savuton Suomi 2040 verkoston ohjausryhmän kokouksiin ja sen alaisuuteen perustetun tupakastavieroituksen asiantuntijatyöryhmän kokouksiin. Osallistuttu ENSH verkoston Savuton sairaala standardien arviointiprosessiin.

STESOn Savuton Sairaala –koordinaattori Luhta järjesti sairaala-auditoinnin ja osallistui yhdessä Sinikka Krogeruksen kanssa Savuttomana leikkaukseen – ohjauskortin suunnitteluun THL:n johdolla.

3. Viestintä

Tehy 12/2014 julkaisi jutun: Tumppaus jumppausta Reetta-Maija Luhta tekee Suomea savuttomaksi. Jutussa tulee esiin hyvin savuttomuuden kehittäminen, STESO ja savuton sairaala- verkosto.

Terveyden edistämisen näkyvyys on lisääntynyt Aksilan alueuutisten myötä. Alueuutiset jaetaan viisi kertaa vuodessa perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon terveydenhuollon ammattilaisille. Joulukuussa 2014 ilmestyi

Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot ry
Hälsofrämjande sjukhus och organisationer i Finland rf

ensimmäinen Epsote, johon yhdistyivät Aksilan alueuutiset, EPSHP viikkotiedote ja Terveyskeskuksen tiedotuslehti. Se ilmestyy jatkossa kerran kuussa ja sen toisena toimittajana toimi. Aksilan suunnittelusihteeri Riikka Västi. Lehdessä saadaan hyvin esille terveyden edistämistä perusterveydenhuollosta, sosiaalityöstä ja erikoissairaanhoidosta.

Etelä-Savon sairaanhoitopiiri

Terveyden edistämisen yhdyshenkilö vastaa sisäisestä terveyden edistämisestä Esshp organisaatioissa. Alueellisen terveyden edistämisen koordinaatio on perusterveydenhuollon yksiköllä.

Sairaanhoitopiirin kymmenen jäsentä käsittävä terveyden edistämisen työryhmä kokoontui vuoden aikana toimintasuunnitelman mukaisesti neljä kertaa. Terveyden edistämisessä teemana oli päihteiden käyttö, liikuntamahdollisuuksien hyödyntäminen sekä sähköisten välineiden käytön tehostaminen ja hyödyntäminen työssä; Hyviksen käytön edistäminen.

Terveyden edistämisen eri yksiköiden TE-yhdyshenkilöt kokoontuivat kaksi kertaa. Työryhmään kuuluu 38 edustajaa lähes kaikista sairaaloiden yksiköistä, mutta yhteisiin tapaamisiin osallistuu vuosittain melko vähän yhdyshenkilöitä. Verkoston kokouksissa pohdittiin mm. vastuuhenkilöiden toimenkuvaa ja tehtäviä sekä ajankohtaisia terveyden edistämisen teemoja, jotka nousevat yksiköiden omista tarpeista.

Toteutettiin "Savuton sairaala" ENSH –itsearviointi, jossa sijoituttiin hopealle. Osallistuttiin Terveyttä ja hyvinvointia yhteistyöllä Itä-Suomessa, Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot ry:n kevätkoulutuspäiville Kuopiossa 20. - 21.3.2014 sekä Suomen Terveyttä Edistävät Sairaalat ja Organisaatiot ry:n vuosikesäkouluun Tampereella 8/2014.

Alueen terveyden edistämisen yhdyshenkilöistä koostuva terveyden edistämisen työryhmä jatkoi toimintaansa aktiivisesti kokoontuen vuoden aikana kolme kertaa. Työryhmässä on 15 jäsentä ja edustettuina ovat kaikki Etelä-Savon sairaanhoitopiirin jäsenkunnat, Mikkelin ammattikorkeakoulu, Diakonia-ammattikorkeakoulu, Vaalijalan kuntayhtymä, Kyyhkylä-säätiö ja Etelä-Savon ammattiopisto. Alueellisen terveyden edistämisen työryhmän jäsenet kokosivat toimintakertomukset organisaatioidensa terveyden edistämisen toiminnasta, jotka liitteenä tässä kertomuksessa.

Alueellisessa yhteistyössä edistettiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteiden ja verkostojen kehittämistä valtakunnallisesti, alueellisesti ja maakunnallisesti. Verkostoyhteistyötä tehtiin aktiivisesti mm. Suomen Terveyttä Edistävät Sairaalat ja Organisaatiot ry:n jäsenorganisaatioiden kanssa ja TERVIS –

hankeessa ja valtakunnallisissa perusterveydenhuollon yksiköiden yhteisissä tapaamisissa. Seuraavassa on esimerkkejä terveyden edistämisen toiminnasta ja hankkeista Etelä-Savon sairaanhoitopiirin alueella:

Etelä-Savon sairaanhoitopiiri osallistui STESO:n jäsenenä kansainvälisen Migrant Friendly and Culturally Competent Health Care -verkoston pilottiprojektiin pilotoimalla verkoston kehittämää tasa-arvostandardeja. Pilotointi toteutettiin kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana ja siitä on raportoitu erikseen projektin kansainväliselle johtoryhmälle. Aiheesta oli alustus myös Kuopiossa maaliskuun STESO -päivillä Tervis-hankkeen kanssa toteutetussa yhteisessä koulutustapahtumassa.

Alueellisessa terveyden edistämisen työryhmässä oli aiheena mm. uudet ravitsemussuositukset. Lisäksi on tehty alueellista kyselyä siitä, minkälaisena nähdään seksuaaliterveyden edistäminen alueella. Tehtiin päihdevetoomus alueen kunnille, jossa toivotaan lapsille, nuorille ja lapsiperheille suunnattujen tilaisuuksien päihdeettömyyttä. Päihdekysely käynnistyi alueella ehkäisevän päihdetyön viikolla marraskuussa. Terveyden edistämisen työryhmän jäsenet näkevät ryhmän työskentelyn tärkeänä tiedon saanti kanavana ja mahdollisuutena vaikuttaa alueella sekä kokevat saavansa ryhmästä tukea omalle työskentelylle.

TERVIS –Kastehanke (Terveempi Itä-Suomi) käynnistyi keväällä 2013 yhteistyössä Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan shp:n kanssa. Hankkeeseen on palkattu kaksi hankekoordinaattoria ja hankkeen tavoitteet Etelä-Savon osalta ovat mm. kansalaisen näkökulman vahvistaminen, sähköiseen asiointiin ja omahoitoon valmentaminen sekä terveyden edistämisen ja voimavaralähtöisen työotteen vahvistaminen. Hanke on edennyt hankesuunnitelman mukaisesti ja tukee terveyden edistämistyötä alueella sekä kehittämistyöntekijöiden että erilaisten koulutusten muodossa.

Alueellisessa terveyden edistämisen työryhmässä on keskusteltu kuntien hyvinvointikertomuksista ja niiden tiedon hyödyntämisestä, johon liittyen on järjestetty myös koulutusta. Tervis – hankkeen tuottamat koulutukset ja niiden sisältö ovat olleet myös vahvasti esillä työryhmän työskentelyssä.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) strategian mukaan sairaanhoitopiirin terveyden ja hyvinvoinnin edistämistoimintaa koordinoi Perusterveydenhuollon yksikköön sijoitettu terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yksikkö. Terveyden edistämisen suunnittelija Laura Suojasen äitiyslomasijaisuutta hoiti 9/2013-9/2014 Eija Tommila ja 1.11.2014 alkaen Taru Syrjänen. Terveyden edistämisen ylilääkärinä toimii Sinikka Bots.

Terveyden edistämisen yksikön vuosittain päivitettävän toimintasuunnitelman mukaisesti toiminnan painopiste oli edelleen kuntayhteistyössä. Tavoitteena on ollut lisätä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen näkyvyyttä ja pitää esillä yksikön toiminta-ajatusta sekä vahvistaa alueellisen yhteistyön näkökulmaa ja terveyden edistämisen näkökulman tärkeyttä palveluketjun kaikilla tasoilla. Vuoden 2014 aikana aloitettiin käytettävissä olevan indikaattoritiedon alueellinen kokoaminen ja analysointi vuonna 2015 tapahtuvaa raportointia varten. Tämän tiedon pohjalta myös laadittiin HUS:in tilinpäätökseen alueellisen sairastavuustiedon raportti ja sovittiin sen pohjalta lääketieteelliselle ja poliittiselle johdolle koulutusta järjestettäväksi kevään 2015 aikana.

Kansainvälisten terveyttä edistävän sairaalan standardien systemaattisen käyttöön oton edistämiseksi standardeja ja niiden mukaista systemaattista kehittämistä esiteltiin sekä lääketieteellisen että hoitotyön johtoryhmissä kaksi kertaa. Lääketieteellisen johdon päätöksellä laadittiin HPH-standardien mukainen kehittämisohjelma HUS-organisaatiolle.

Terveyden edistämisen yksikkö toimi HUS-alueen Savuton sairaala – ohjausryhmässä ja oli mukana laatimassa HUS:in Savuton sairaala -toimenpideohjelmaa. Yksikkö oli myös mukana suunnittelemassa esimieskoulutusta henkilökunnan savuttomuuden tukemiseksi HUS:in toimintayksiköissä sekä rakentamassa alueellista yhteistyöverkostoa kuntien ja sairaanhoitopiirin savuttomuustyön toimijoille.

Yksikkö oli vuoden 2014 aikana mukana Vertaisresepti-hankkeen sydänpotilaan hoitopolun kuvaamiseen tähtäävän pilottiprojektin suunnittelussa. Projektissa pyritään sydänpotilaan hoitopolun kuvaamisen ja kehittämisen kautta aiempaa vahvemmin tuomaan asiakaskeskeistä ja myös terveyttä edistävää näkökulmaa osaksi kliinistä hoitoa. Työ toteutetaan LEAN-menetelmää hyödyntäen kevään ja syksyn 2014 aikana kaikkien hoitoon osallistuvien tahojen, potilasjärjestöjen ja vertaistukitoimijoiden yhteistyöllä.

Imatran kaupunki

1. Toimintasisällön laatu

HPH -standardien käyttöönotto:

- Osallistuttiin verkostotapaamisiin ja kesäkouluun.
- Pilotoitiin Migrant friendly hospital standardit.

Terveyslähtöisyyden (salutogeneesin) ymmärtäminen:

- Audit käytännön vahvistaminen koulutuksella.
- Savuton sairaala itsearviointi (hopea sija).
- Savuton Imatra toimintasuunnitelma työn alla.

Hyvien käytäntöjen jakaminen STESOn jäsenorganisaatioiden kesken:

- Tupakointikysely henkilöstölle saatu jäsenorganisaatiolta. Sovittu yhtenäinen kyselypohja Carean kanssa, joka mahdollistaa vertailun.

2. Yhteistyötahot

HPH-verkosto:

- Yhteistyö Migrant friendly hospital projektissa.
- "Ain liikkuen työtäs tee" artikkelin työstäminen ja toimintamallin vieminen INNO-kylään Carean TE-koordinaattorin kanssa.

3. Viestintä

- Terveyden edistämisen näkyvyyden lisääminen omassa organisaatiossa:
- Imatra-päivä (teemana Luova Hulluus). Osallisuus Hullunhyvinvoivien puistoon liikunnallisella toiminnalla (esimerkkejä: mitä kaikkea voit tehdä kotona edistääksesi hyvinvointiasi).
- Hyvinvointipisteen pilotointi vähittäiskaupan yhteydessä. Tarjolla tietoa liikunnasta, ravitsemuksesta, päihteistä ym. Lisäksi pienimuotoisia mittauksia ja testejä.
- Kaupungintalon avoimet ovet. Tietoa terveydestä ja palveluista. Mittauksia ja testejä.
- Osallistumalla HYTE-verkostoon ja välittämällä sieltä saatu ajankohtainen tieto terveyden edistämisestä omalle organisaatiolle.
- Terveyden edistämisen näkyvyyttä lisättiin osallistumalla paikallisiin tapahtumiin, kuten esim. Imatra-päivä tapahtumaan, Avoimet ovet kaupungintalolla, Hyvinvointipisteeltä hyvinvointitietoa. Erinäiset luennot esim. " Terveyttä ja hyvinvointia kulttuurin ja liikunnan voimin" jne.

Keski-Suomen Sairaanhoidopiiri

1. Toimintasisällön laatu

HPH-standardien mukainen Terveyden edistämisen toimintaohjelma vuosille 2015 – 2016 viimeistellään alkuvuodesta 2015. Terveyslähtöinen ajattelu on monin tavoin ollut esillä koulutuksissa, tapahtumissa ja elämäntaparyhmissä sekä hoitokartta ja –ketjutyössä.

Terveystietokeskus Palanssissa työskennellyt kokemusasiantuntija on tehnyt kokemusasiantuntijatoimintaa tunnetuksi. Koulutetut kokemusasiantuntijat (n=10) ovat toimineet mm. kehittämistyöryhmissä, ryhmäohjauksessa ammattilaisen rinnalla ja kouluttajina. Asiakas kehittäjäkumppaniksi -hankkeen pilotissa kuusi kokemusasiantuntijaa toteutti työpareittain 5 päivän havainnointijakson kahdessa yksikössä.

Keski-Suomen keskussairaalassa toteutettiin vertaistukitoiminnan pilotti kirurgian osastolla ja päiväsairaalassa. Pilotin pohjalta kehitettiin malli, joka mahdollistaa

jatkoissa vertaistukitoimijoiden toimimisen osastoilla ja poliklinikoilla potilaiden tukena ja terveyden edistämisen verkostojen väylänä.

Potilasjärjestöjen 17. Valoviikkojen aikana yhteensä 38 alueella toimivaa järjestöä esitteli toimintaansa. Uutena toimintamuotona olivat 13 järjestön edustajat samalla esittelemässä toimintaansa hoitoyksiköissä.

Terveydenhuollon vaikuttavuuden arviointi 15D elämänlaatumittarilla on jatkunut. Elämänlaadun mittausprosesseja toteutettiin 7 ja toiminta jatkuu. Lähisuhdeväkivallan kansallinen osaamiskeskus – hanke päättyi ja loppuraportti julkaistiin sairaanhoitopiirin julkaisusarjassa.

Hoitokarttojen käyttöä on arvioitu maakunnan alueen johtaville lääkäreille ja hoitajille lähetetyllä kyselyllä. Vastauksien (n=270) mukaan hoitokarttoja käytettiin lähialueilla (Jyte) enemmän kuin muualla maakunnissa. Hoitokarttoja käyttivät enemmän hoitajat kuin lääkärit. Hoitoketjuja on valmistunut aikana viisi: Raskauden aikaisen ja synnytyksen jälkeisen lantionpohjan toimintahäiriöiden ennaltaehkäisyn ja hoidon hoitoketju, lasten ja nuorten neuropsykiatriset häiriöt, elämän loppuvaiheen hyvä hoito sekä läheisväkivallan hoitoketju.

2. Yhteistyötahot

Shp:n kaksi edustajaa on toiminut STESOn hallituksessa, joista toinen myös savuton sairaala –koordinaattorina asiaa eteenpäin kansallisesti sekä kansainvälisesti. Sairaanhoitopiiri saavutti savuton sairaala – auditoinnissa kansallisen kultatason. Olemme STESOn lisäksi mukana THL:n verkostoissa, joissa pystymme välittämään ja jakamaan hyviä käytäntöjä.

3. Viestintä

Terveyden edistämisen näkyvyyden lisäämisessä painopisteenä on järjestöyhteistyön, kokemusasiantuntija- ja vertaistukitoiminnan vahvistaminen sairaanhoitopiirin yksiköissä. Näistä asioista on viestitty aktiivisesti. Terveystietokeskus Palanssin kautta on yhdessä järjestöjen kanssa kehitetty teemakuukausitoimintaa.

Shp:n verkkosivu-uudistuksessa on kärkenä potilas ja terveyden edistäminen. Uudet terveyden edistämisen sivustot julkaistiin keväällä 2014. Myös ”Uusi sairaala” -suunnittelutyössä on viety terveyden edistämisen asemaa ja näkyvyyttä voimallisesti eteenpäin omana osaamiskeskuksena. Kansalaisen terveystaali ja sähköinen asiointi ovat Shp:n iso panostus väestön terveyden edistämässä. Samaten preventiiviyksikön työ hyvinvointikertomusten ja kuntien terveyden edistämisen toimintaohjelmien osalta. Maakunnallisen terveyden edistämisen suunnitelman arviointi ja päivitys käynnistyivät toimintavuonna.

Pirkanmaan sairaanhoitopiiri

1. Toimintasisällön laatu

HPH -standardien käyttöönotto organisaatioissanne

- Laadittiin piiritasoinen erikoissairaanhoidon terveyden edistämisen toimintasuunnitelma vuosille 2014–2015, painopisteenä savuttomuuden edistäminen. Toimialueilla 1, 2 ja 5 laadittiin omaan toimintaan tarkennettu terveyden edistämisen toimintasuunnitelma, jossa myös painopisteenä savuttomuuden edistäminen.
- Toimialueet sopivat johtoryhmätasoisien terveyden edistämisen yhteyshenkilön toiminnan koordinointiin ja seurantaan. Järjestettiin ensimmäinen yhteistyötapaaminen terveyden edistämisen asiantuntijatyöryhmän kanssa
- PSHP:n savuttomuus toimintaohjelman päivitystyö HPH -standardimallin mukaan tarkentaa ja yhteen sovittaen organisaation muuhun turvallisuus-, työsuojelu – ja työhyvinvointitoimintaan

Terveyslähtöisyyden (salutogeneesi) ymmärtäminen

- Pirkanmaan alueellisessa hyvinvointikertomuksessa elintapaohjauksen tehostaminen painopisteenä koskee myös Pirkanmaan sairaanhoitopiirin tuottamaa erikoissairaanhoidoa.
- Terveyden edistämisen koulutuksissa asian esille nostaminen ja siitä keskustelu
- Diabeteksen ja sydän- ja verisuonisairauksien ehkäisytyö (PSHP) järjesti syksyllä 2014 PSHP:n ja alueen kuntien henkilöstölle kuusi koulutustilaisuutta uusista ravitsemussuosituksista ja niiden käytäntöön soveltamisesta asiakas- ja terveyslähtöisesti eri elämänkaaren vaiheissa.
- STESOn kesäkoulussa keskusteltiin jäsenorganisaatioiden kesken salutogeneesi-teemasta ja sen priorisointitarpeista.

Hyvien käytäntöjen jakaminen STESOn jäsenorganisaatioiden kesken

- Osallistuttiin aktiivisesti STESOn toimintaan ja tapaamisiin, joissa jaettiin kokemuksia
- Terveyden edistäminen elämänkaaren eri vaiheissa –koulutus/ PSHP 28.8.2014
- Pirkanmaan alueellinen terveysliikuntasuunnitelma –kuntakierros 10.2. – 15.4.2014/ 24 kuntaa
- Pirkanmaan alueellinen hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto kokoontuu säännöllisesti
- Lapsilähtöisen ruokakasvatuksen uusia menetelmiä ja ruokailoa käsiteltiin Lasten ruokakasvatus varhaiskasvatuksessa -hankkeen päätösseminaarissa Ruoasta iloa ja terveyttä lapsille 11.2.2014. Se järjestettiin yhteistyössä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin ja Turun yliopiston kanssa ja videoitiin useille paikkakunnille.
- Koulutukset uusista ravitsemussuosituksista ja niiden soveltamisesta hyväksi koetuin käytäntein elämänkaaren eri vaiheissa videoitiin PSHP:n erityisvastuualueille ja kuntiin.
- Järjestettiin alueellinen koulutus Miten ottaa puheeksi elintavat 28.10.2015.

- Pirkanmaan terveystieteiden tutkimuskeskusten verkoston kokoontumisissa vuonna 2014 jaettiin yhteisiä käytäntöitä lihavuuden ja syömishäiriöiden hoidosta ja terveystieteiden valinnasta ja käytöstä.
- Taysin ravitsemustyöryhmä ja Pirkanmaan alueellinen ravitsemustyöryhmä kehittävät ja vahvistavat erikoissairaanhoidon, alueen kuntien ja järjestöjen toimijoiden ravitsemusosaamista ja ravitsemushoidon käytäntöitä. Alueellinen ravitsemustyöryhmä järjesti vuonna 2014 alueellisen kutsuseminaarin, jossa käsiteltiin vajaaravitsemuksen tunnistamista ja hoitoa, ravitsemusta terveyden edistämistyössä sekä ruokapalvelujen roolia terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Työryhmässä on käsitelty myös Lasten ruokakasvatus varhaiskasvatuksessa -hankkeessa kehitettyjä ruokakasvatuksen menetelmiä sekä ravitsemusosaamisen vahvistamista erikoissairaanhoidossa ja perusterveydenhuollossa.

2. Yhteistyötahot

HPH-verkosto:

- Suullinen esitys Pirkanmaan alueellisesta terveyden edistämisen koordinaatiosta HPH-kongressissa Barcelonassa 25.4.2014/ koordinoitpäällikkö Juha Ahonen/TA5,Tays ja ylilääkäri Maarit Varjonen-Toivonen/ Perusterveydenhuollon yksikkö, PSHP

Savuton sairaala –verkosto:

- Terveyden edistämisen asiantuntijatyöryhmän opintokäynti Etelä-Pohjanmaan keskussairaalassa painottuen savuttomuuden edistämiseen
- Piirin johtajan nimeämä Savuton sairaala- työryhmä, jonka tehtävänä oli päivittää Savuton sairaala- toimintaohjelma ja laatia ns. työkalupakki ohjelman perehdyttämiseen ja toiminnan juurruttamiseen.
- ENSH-itsearviointin toteuttaminen toimialuekohtaisesti arvioiden.
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston kokonaisturvallisuuden päihdetyöryhmän jäsenyys ja yhteistyökokous AVI:n Päihdehaittojen ehkäisy ja terveyden edistäminen työryhmän edustajien kanssa.

3. Viestintä

Terveyden edistämisen näkyvyyden lisääminen omassa organisaatiossa

- Viestintä toteutui eri kanavia käyttäen kohdennettuna eri kohderyhmille piiritasoisen terveyden edistämisen viestintäsuunnitelman mukaisesti
- PSHP:n koulutuskalenterin terveyden edistämisen koulutukset 2014: Auta tupakoivaa lopettamaan yhteistyössä Filhan kanssa, Terveyden edistäminen elämänkaaren eri vaiheissa, Uudet ravitsemussuositukset –koulutusarja, Puheeksi ottaminen -koulutus
- www.Terveyspuu.fi -sivuston ylläpito ja jatkokehittäminen. Uusi versio julkaistaan 2.3.2015
- sisäisen tiedottamisen kanavien tehostunut käyttö, esim. intran uutiset

- PSHP:n työhyvinvointiviikolla 10.-14.2. teematapahtuma, jossa esillä terveyden edistämistyön eri teemoja ja Miten voit? –omatoimisen terveyden itsearviointin aineisto.
- Ensimmäistä kertaa järjestettiin PSHP:n terveyden edistämisen päivä 25.11.2014, mukana sidosryhmiä mm. potilasjärjestöjä, UKK-instituutti sekä Hämeen Liikunta ja Urheilu, Ehyt ry, Omaiset mielenterveystyön tukena, Mielenterveystalo.fi – nettiportaali,
- TAMK:n opiskelijoille suunnattu Inno Event –viikko marraskuussa 2014. Saatiin uusia ideoita savuttoman sairaalaympäristön toteuttamiseen
- Järjestettiin 3kpl henkistä hyvinvointia edistäviä Suomen mielenterveysseuran mielenterveyden ensiapu® 1 -koulutuksia
- Mielenterveyden edistäminen ja päihdeettömyys operatiivisina keihäänkärkinä PSHP:n jäsenkuntien mielenterveys- ja päihdetyön kehittämissuunnitelmissa. Päivitettiin Kangasalan yt-alueen ja Hämeenkyrön kunnan kehittämissuunnitelmat, jotka toteuttavat PSHP:n alueellista MT&P –strategiaa 2013–2016.
- Mielenterveys- ja päihdepotilaiden omaisten huomioimisen malli lanseerattiin kuntiin ja pilottina erikoissairaanhoidon.
- Mielenterveystalo.fi –nettiportaaliin tuotettiin kehittämissuunnitelmissa (5-12/2014) yhteistyössä A-Klinikkasäätiön kanssa uusi päihdeosio, jossa mm. yleinen päihdeidenkäyttömittari (alkoholi, lääkkeet, kannabis, kovat huumeet ja liuottimet)
- Kommenttipuheenvuoro Verkostojohtamisesta (KTT Tero Vuorinen) STESO:n kesäkoulussa: STESO:n verkoston johtaminen ja tehokas hyödyntäminen.
- PSHP:n alueellinen ravitsemustyöryhmä on suunnitellut ravitsemusviestinnän kehittämistä tähän keskittyneessä kokouksessaan.
- Lasten ruokakasvatus varhaiskasvatuksessa -hankkeen seminaarista 11.2.2014 ja hankkeessa kehitetyistä toimintamalleista laadittiin lehdistötiedote. Tämän pohjalta juttuja paikallislehtiin ja Tampereen yliopiston UTAIN-verkkolehteen.

4. Verkoston kasvu ja jäsenistö

Toimintamme verkoston kasvattamiseksi

- TAMK- yhteistyön tiivistäminen terveyden edistämisen koulutusohjelmissa ja opiskelijoiden opinnäytetöiden suuntaamisessa
- InnoEvent tapahtuman kautta terveyden edistämisen näkyvyyden lisääminen ammattikorkeakouluopiskelijoiden ja opettajien keskuudessa
- Pirkanmaan alueellinen terveyden edistämisen koordinaatio kattaa PSHP:n jäsenkuntien ja Punkalaitumen kunnan kaikki toimialat. Alueellisen hyvinvointikoordinaattoreiden verkoston kautta hyvinvointikertomustyö sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen viedään osaksi kuntien toiminta- ja taloussuunnitteluprosesseja. Hyvinvointikertomustyö osaltaan toimeenpanee HPH-standardeja.
- Pirkanmaan alueellisen hyvinvointikertomuksen painopisteiden toimeenpano

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri

1. Toimintasisällön laatu

PPSHP:n kuntayhtymän johtoryhmä hyväksyi sairaaloiden terveyden edistämisen toimintasuunnitelman 2013-15 kesäkuussa 2014 ja shp:n hallitus sai suunnitelman tiedoksi syksyllä 2014. Toimintasuunnitelma perustuu WHO:n määrittämien terveyttä edistävien sairaaloiden laatustandardeihin. Suunnitelmassa otetaan kantaa mm. terveyden edistämisen viestinnän toimeenpanoon, potilaiden terveyteen vaikuttajien tekijöiden kartoittamiseen ja kirjaamiseen sairaskertomuksissa, henkilöstön täydennyskoulutukseen sekä sairaalan terveyden edistämistyön sisältöön ja toimintamalleihin.

Keväällä 2014 Oulun yliopistollisessa sairaalassa tehtiin henkilöstökysely terveyden edistämisen nykytilasta potilastyössä. Kyselyyn vastasi yhteensä 1007 potilastyötä tekevää henkilöä. Heistä suurin osa koki potilaiden terveyteen liittyvien tekijöiden yksilöllisen käsittelyn kuuluvan osaksi omaa potilastyötään. Henkilöstö odottaa, että työyhteisöllä on asioiden käsittelyyn yhteinen toimintamalli ja työntekijät voisivat seurata tehtyä työtä ja sen tuloksia.

Potilaan terveyteen liittyvien tekijöiden teemat sairaalan terveyden edistämisen toimintasuunnitelmassa ovat: tupakointi; alkoholi, huumaavat aineet ja lyhytneuvonta; liikunta; raskaus; vajaaravitsemus ja lihavuus; toiminta- ja työkyky; Lapset puheeksi vanhemman sairastuessa. PPSHP:n sairaaloiden terveyden edistämisen kehittämiseksi asetettiin työryhmä vuosille 2014-2016. Työryhmä raportoi toiminnastaan johtajaylilääkärille, hallintoylihoitajalle ja sairaanhoitopiirin johtoryhmälle. Työryhmän tehtävänä on määrittää sairaalan terveyden edistämisen vuosittaiset painopistealueet ja toiminnan arviointimittarit sekä niiden tavoitetasot. Vuonna 2014 painopisteenä oli potilaiden savuttomuuden edistäminen.

2. Yhteistyötahot

PPSHP:n asiantuntijalääkäri ja terveyden edistämisen koordinaattori osallistuivat aktiivisesti kansalliseen terveyden edistämisen verkostotyöhön. He toimivat STESO ry:n puheenjohtajana ja sihteerinä vastaten osaltaan yhdistyksen toiminnan suunnittelusta ja kehittämisestä. Vuonna 2014 kansainväliseen 21th International Health Promoting Hospitals and Health Services -konferenssiin osallistui terveyden edistämisen koordinaattori Leea Järvi.

Posterit HPH-konferenssissa 2014:

Kujala V, Järvi L, Harju T, Kallinen M, Karvonen J, Lindeman H, Puirava L, Saarnio J..
Health promotion policy and action plan in Oulu University Hospital

PPSHP:n terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yhteistyötä jatkettiin maakunnallisen Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointiohjelma 2017 toiminnallisten linjausten mukaan. Hyvinvointiohjelman kumppanuuksien tuloksena syntynyttä Muutos Nyt –yhteistyö

jatkuu. Maakunnan eri alueet ja toimijat tukevat kuntalaisten hyvinvointia yhdessä kehitettyjen rakenteiden, toimintamallien ja hyvien käytäntöjen avulla.

Pohjois-Pohjanmaan liiton, Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen tukemina Pohjois-Pohjanmaan kunnissa otettiin käyttöön koordinoitusti kolme hyvinvointisopimukseen sisältyvää hyvää käytäntöä. Nämä käytännöt ovat paikallinen alkoholipolitiikka (PAKKA), videovälitteinen painonhallinnan ryhmäohjausmalli ja Lapset puheeksi, kaksiportainen työmenetelmä lapsen arjen tueksi. Vuonna 2014 aloitettiin maakunnallinen terveystieteiden ja ravitsemuksen hyvien käytäntöjen käyttöön otto yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan liiton ja järjestöjen kanssa.

Aikuisten painonhallinnan ryhmäohjausta varten alueen terveystieteiden ja PTH-yksikön asiantuntijat laativat kirjaamisohjeen aikuisten painonhallintaryhmien toimintaa varten. Paikalliset ryhmäohjaajat ja potilastietojärjestelmän pääkäyttäjät koulutettiin yhtenäiseen kirjaamiseen. Alueen painonhallintaryhmien tiedonkeruun kehittämiseen tarvittava asiantuntijapalvelu hankittiin Tieto Oyj:ltä. Tiedonkeruuta varten luotiin SQL-kysely, jonka avulla terveydenhuollon potilastietojärjestelmän käyttäjät voivat ajaa poimintaraportin omasta tietokannastaan, siirtää tiedot taulukkolaskentaohjelmaan ja toimittaa PPSHP:lle alueellista vertailua ja arviointia varten. Kunnat voivat käyttää vuoden 2014 toiminnallisia tietoja mm. hyvinvointikertomuksessa linjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden seurannassa.

Alueen kuntien, kuntayhtymien ja THL:n yhteistyönä Pohjois-Pohjanmaalle luotiin toimintakokonaisuus, joka tukee lasten ja nuorten hyvinvointia. Kunnan järjestämiä keskeisiä lapsiperheiden perus- ja erityispalveluja uudistettiin räätälöimällä kaksiportainen Lapsi puheeksi -työmenetelmä osaksi jatkuvaa palvelutoimintaa. Kuntiin saatiin 110 uutta menetelmäkouluttajaa. Kouluttajat jatkoivat menetelmäosaamisen levittämistä järjestämällä omassa organisaatiossaan toimipaikkakoulutusta. Näin julkishallinnon eri palvelusektoreille saatiin noin 2000 uutta menetelmäosaajaa. Vuoden 2014 lopussa uudistunut toimintamalli lapsiperheiden palveluissa oli käytössä varovaisesti arvioiden ainakin 4000 perheen kanssa. Perheiltä saatu palaute tukee toiminnan jatkamista. Paikalliset yhteistyörakenteet mahdollistavat lasten hyvinvoinnin ja kehityksen tuen alueen kaikkien lapsiperheiden ulottuville.

3. Viestintä

PPSHP on osallisena maakunnallisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen viestintäverkostossa. Verkosto toimitti vuonna 2014 neljä hyvinvoinnin sähköistä uutiskirjettä, joiden levikki on noin 2000 sähköpostiosoitetta.

Sairaalan terveyden edistämisen viestinnästä laadittiin toimeenpanosuunnitelma, jonka mukaisesti toimittiin vuonna 2014. Viestinnän painopiste oli potilaan savuttomuuden edistämässä. Tulosalueiden nimeämät viestinnän yhdyshenkilöt

organisoivat syksyllä 2014 sairaalan tulosaluekohtaiset informaatiotilaisuudet, joissa esiteltiin terveyden edistämisen toimintasuunnitelma tulosalueen johtoryhmälle.

Terveyden edistämisen täydennyskoulutus pohjautuu koulutussuunnitelmaan. Syksyllä 2014 käynnistettiin suunnittelutyö terveyden edistämisen perusosaamisen, puheeksi ottamisen ja motivoivan keskustelun, koulutuskokonaisuudesta.

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri

1. Toimintasisällön laatu

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri on kuulunut STESO-verkoston vuodesta 2012. Terveyden edistämisen vastuu on osoitettu sairaanhoitopiirissä vuonna 2012 nykyiseen muotoonsa organisoidulle perusterveydenhuollon yksikölle. Yksikön tärkeimpiin toimintoihin on vuonna 2014 kuulunut 1) Terveempi Itä-Suomi (TERVIS) -hankkeen hallinnointi ja maakunnallinen työ 2) maakunnallisen terveyden edistämisen ja kansansairauksien ehkäisyn työryhmän vetovastuu. Sairaanhoitopiirissä on neljä erikoissairaanhoidon taseisia palveluja tuottavaa sairaalaa sekä seitsemän terveyskeskusta, joita ylläpitää yhteensä 19 kuntaa.

Sairaanhoitopiirin terveyden edistämisen suunnitelma on integroitu osaksi sairaanhoitopiirin ja sen kuntien terveydenhuollon järjestämissuunnitelmaa (2014). Järjestämissuunnitelmassa johtavana periaatteena on, että terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kehittäminen on parhaillaan vuoden 2015 lopulle asti jatkuvan Terveempi Itä-Suomi -hankkeen vastuulla, koska hanke kattaa varsin laaja-alaisesti terveyden edistämisen koko alueen.

PSSHP:n maakunnallinen terveyden edistämisen ja kansansairauksien ehkäisyn työryhmä on sairaanhoitopiirin hallituksen nimeämä (2010). Työryhmän puheenjohtajuus on perusterveydenhuollon yksikön ylilääkärillä. Työryhmää on kuultu mm. alueellisia teemoja ja painoalueita sovittaessa. Vuonna 2014 työryhmän rooli painottui TERVIS-hankkeen Pohjois-Savon alueellisena tukiryhmänä. Ryhmässä on pohdittu myös laajennetulla kokoonpanolla sote-järjestämislain tuomia mahdollisuuksia ja haasteita hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Työryhmä kokoontui v. 2014 kolmesti varsinaiseen kokoukseen. Lisäksi ryhmästä osallistuttiin STESOn kevätkoulutuspäiville Kuopiossa 20. – 21.3. ja TERVIS/PTH-yksikkö/PSSHP ja Itä-Suomen AVIn järjestämään tilaisuuteen ”Mitä nyt? – Kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tilanne ja tulevaisuus uusissa sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteissa”.

TERVIS-hankkeen tavoitteet:

1. Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen rakenteista, koordinaatiosta ja toimintatavoista sovitaan kunnissa ja yhteistoiminta-alueilla.
2. Terveyden edistämisen osaaminen ja voimavarat vahvistuvat alueellisesti.
3. Terveyttä edistäviä toimintoja kehitetään kansalaisyhteistyössä.

Keskeisin alueellinen ja kuntakohtainen painoalue Pohjois-Savon TERVIS-työssä on ollut tuki kuntien hyvinvointijohtamiselle erityisesti terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen toimintatapojen ja menetelmien käyttöönotossa, esimerkkinä sähköinen hyvinvointikertomus (Kuntaliitto). Tämän painoalueen tavoitteiden toteutumisessa seurataan, miten kuntien hyvinvointikertomuksissa, strategioissa ja toimenpidesuunnitelmissa huomioidaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kysymykset sekä miten monitoimisuus ja kuntalaisten osallisuus saadaan prosessiin mukaan. Kunnissa, joissa hyvinvointikertomus on jo tehty, kehittämisen painoalueiksi on valittu myös matalan kynnyksen palvelut esim. ehkäisevässä päihdetyössä tai kuntalaisten liikunnallisuuden tukeminen vähän liikkuvat ryhmät huomioiden.

Ammattilaisten terveyden edistämisen osaamisen ja voimavarojen vahvistamiseen on vastattu yhtenäisin alueellisin koulutuksin. Terveydenhuollon ammattilaisille on järjestetty useana ryhmänä Neuvokas Perhe (Suomen Sydänliitto) ja Verkkopuntariohjaaja (Satakunnan Sydänpiiri) -koulutuksia sekä loppuvuodesta myös Motivoivan haastattelun (MSD) koulutusta. Hankealueella on välitetty tietoa myös muista hankkeen painoalueita tukevista koulutuksista, esimerkiksi A-klinikkasäätiön Ota puheeksi alkoholi -verkkokurssista tai savuttomuutta tukevista 28 päivää ilman -verkko-ryhmistä (Savon Sydänpiiri).

KYS on savuton sairaala ja Pohjois-Savon kunnista kaikki olivat julistautuneet savuttomiksi jo vuonna 2012. KYSistä on toteutettu myös muita terveyden edistämistä potilastyössä tukevia alueellisia koulutuksia, esimerkiksi potilasohjauksen koulutussarja ja vuosittainen potilasyhdistysten kanssa toteutettu potilaan päivä. Ajankohtaista on keväällä 2015 sote-uudistukseen valmistautumisen osana selvittää, miten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahot ja asiantuntijuus tullaan organisoimaan Pohjois-Savon laajuisesti suunniteltavan sote-palveluiden tuotantoalueen uusiksi muotoiltavissa rakenteissa ja toiminnoissa. Perusterveydenhuollon yksikön ja Terveempi Itä-Suomi –hankkeen vastuuhenkilöt ovat mukana valmistelutyön työryhmässä.

2. Yhteistyötahot

TERVIS-hankkeesta on verkostoiduttu ja rakennettu yhteistyötä alueen kuntien, järjestöjen ja muiden samansuuntaisten hankkeiden kanssa. Hankkeella on myös alueen kunnissa palvelujen ostosopimukseen perustuvia määräaikaista kehittäjätyöntekijöitä.

Terveyden ja hyvinvoinnin kysymyksissä ja ajankohtaisissa haasteissa on tehty alueellista yhteistyötä Itä-Suomen aluehallintoviraston kanssa ja Pohjois-Savon maakuntaliiton kanssa. Yhteistyössä maakuntaliiton kanssa toteutettiin keväällä Terveyttä ja hyvinvointia Pohjois-Savoon, missä tarkasteltiin THL:n ATH 2013 tuloksia. Syksyllä toteutettiin aluehallintoviraston kanssa alueellinen seminaari, missä katse oli tulevaisuuden sote-kunta-yhteistyöhön. Tilaisuuteen saatiin mukaan THL:n ja STM:n alustajat.

Erva-alueen PTH-yksiköt ovat pitäneet yhteyttä ja kokoontuneet muutaman kerran vuonna 2014. Lisäksi on pidetty kaksi yhteiskokousta alueen sosiaalialan osaamiskeskusten kanssa, jolloin on pohdittu myös tulevaisuuden alueellisen kehittämisen kysymyksiä ja mahdollisuuksia. PTH-yksiköstä on osallistuttu THL:n koordinoimiin perusterveydenhuollon verkostotapaamisiin ja TERVIS-hankeesta THL:n kansalliseen HYTE-oppimisverkostoon. Järjestöyhteistyötä on viety eteenpäin sekä TERVIS-toimintoina että sairaanhoitopiirin asiantuntijaryhmissä.

Oppilaitosyhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta on tehty Itä-Suomen yliopiston (kansanterveystiede ja ravitsemustiede, hoitotiede), SAVONIA-ammattikorkeakoulun, Kuopion Konservatorion ja Savon koulutuskuntayhtymän kanssa. Yhteistyö on konkretisoitunut yhteisissä koulutuspäivissä, esim. "Terveyttä ja hyvinvointia yhteistyöllä Itä-Suomessa" 3/2014, sekä eri työryhmissä.

3. Viestintä

Myös terveyden edistämisen viestintä on PSSHP:ssä vuonna 2014 hoidettu pääosin TERVIS-hankevetoisesti. Hankkeella on omat kotisivut <https://tervishanke.wordpress.com/> ja Innokylän verkkoalustalla TERVIS-verkosto <https://www.innokyla.fi/web/verkosto492968>. Innokylää on hyödynnetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kehittämistyön alustana ja sen käyttöön on kannustettu myös alueellisesti ja alueiden välisen tiedon ja käytäntöjen levittämisessä. Hanke julkaisi sähköisen uutiskirjeen ajankohtaisista asioista ja tapahtumista kuudesti vuonna 2014. TERVIS-työ oli esillä myös HYTE-oppimisverkoston uutiskirjeessä 12/2014.

Viestinnässä yhteistyötä on tehty KYS-viestinnän kanssa. Itä- ja Keski-Suomen Kasteen keskuskaupunkien välinen viestintäyhteistyö näyttäytyi Yks, kaks, hyppy! – kampanjana touko-syyskuussa 2014. Kampanjalla kannustettiin kuntalaisia liikkumaan ja pitämään huolta omasta hyvinvoinnistaan. Kampanjalla jalkauduttiin lukuisiin tapahtumiin ja kuntalaisten arkeen. Kampanja oli esillä myös WHO:n International Healthy Cities -konferenssissa Ateenassa 10/2015.

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä

1. Toiminnan sisältö

Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymässä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä vastaa johtoryhmä. Kuntayhtymään on nimetty terveyden edistämisen työryhmä, jonka tehtävänä on suunnitella ja toteuttaa hyvinvointikuntayhtymän osalta alueen väestön ja erityisesti asiakkaiden ja heidän läheistensä, työntekijöiden ja työympäristön terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä tukemalla kuntakohtaista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Terveyden edistämisen työryhmästä on edustus seutukunnallisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmässä, jonka tehtävänä on koordinoida Raahen seutukunnan alueella tehtävää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä.

Kuntayhtymään laaditaan vuosittain terveyden edistämisen toimintasuunnitelma, jonka tavoitteet ovat linjassa seutukunnallisen hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman tavoitteiden kanssa. Vuoden 2014 suunnitelmassa oli sovittu alla mainitut painopistealueet ja terveyden edistämistoiminta eteni niiden osalta seuraavasti:

1) Kuntalaisten oman vastuunoton lisääminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä

Kuntayhtymässä otettiin käyttöön sähköinen palvelukanava NettiRassi, jonka palveluina ovat suojatut viestit sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille, reseptien uudistamispyyntö, laboratoriotulosten katselu, ajanvaraus, hakemusten ja lomakkeiden täyttö, kotimittausten ja terveystietojen kirjaamismahdollisuus sekä ajantasainen tieto hyvinvoinnista ja terveydestä.

2) Lasten, nuorten ja perheiden varhainen tukeminen

Seutukunnan alueella lasten ja perheiden palveluissa otettiin laajasti käyttöön Toimiva lapsi ja perhe-toimintamalli (TLP), jonka tavoitteena on tukea varhaisessa vaiheessa lapsi ja nuoria heidän normaalissa kasvu- ja kehitysympäristössään - kotona, koulussa ja varhaiskasvatuksessa.

3) Savuttomuus

Vuonna 2006 käyttöön otettu Savuton kuntayhtymä –toimintaohjelma päivitettiin ja vietiin käytäntöön.

4) Alkoholinkäytön vähentäminen

Pakka (Paikallinen alkoholipolitiikka) –toimintamallin käyttöönottoa aloitettiin.

5) Ylipainon ja tyypin 2 diabeteksen ehkäisy

Diabetesriskin seulontaa jatkettiin. Painonhallintaryhmiä, diabeteksen ehkäisyryhmiä ja diabetesryhmiä järjestettiin omana toimintana sekä videovälitteisesti yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kanssa.

6) Terveellisen ravitsemuksen edistäminen

Vuonna 2014 julkaistuista ravitsemussuosituksista järjestettiin koulutuksia sekä hoitohenkilökunnalle että ruokahuollon henkilökunnalle.

7) Suun terveyden edistäminen

Odottavien perheiden, neuvola- ja kouluikäisten suun terveyden edistämistä toteutettiin tehtyjen suunnitelmien mukaisesti ja suun terveydentilassa tapahtuvia muutoksia seurattiin indeksien avulla.

8) Terveysliikunnan lisääminen

Eri työntekijäryhmien pitämällä vastaanotoilla otettiin puheeksi liikunnan hyödyt, 75 vuotta täyttäneiden luo tehtiin hyvinvointia edistävät kotikäynnit ja erityisryhmille myönnettiin liikuntakortteja. Seutukunnallisen terveystieteiden suunnitelman laatiminen käynnistettiin.

9) Kotona asumisen tukeminen

lääkäiden hyvinvointia ja kotona asumista tuettiin kehittämällä iäkkäiden neuvontapalvelua, laaja-alaista palvelutarpeen arviointia, kuntouttavaa työtettä, laadukasta ja hyvää hoitoa sekä turvaamalla henkilöstön osaaminen ja riittävyys.

2. Yhteistyötahot

Kuntayhtymä on osallistunut Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot - verkoston toimintaan sekä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointiohjelman 2007- 2017 toteuttamiseen ja maakunnalliseen Muutos Nyt – yhteistyöhön. Kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on kehitetty yhteistyötä paikallisesti.

3. Viestintä

Kuntayhtymään laadittiin vuonna 2014 viestintäsuunnitelma, jossa määritellyissä perusviesteissä ja viestinnän painopistealueissa korostetaan hyvinvointikuntayhtymän tukea kuntalaisten omaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Tärkeimpiä ulkoisen viestinnän keinoja ovat olleet kuntayhtymän internetsivut, sähköinen palvelukanava NettiRassi, eri yksiköiden ja toimintojen esitteet, tapahtumat ja yleisötilaisuudet, tiedotteet medialle sekä tiedotesivun julkaiseminen paikallislehdessä 4 kertaa vuodessa.

Sisäisen terveyden edistämiseen liittyvän täydennyskoulutuksen tavoitteena on ollut varmistaa NettiRassin ja Toimiva lapsi ja perhe -toimintamallin käytön osaaminen kuntayhtymässä.

Satakunnan sairaanhoitopiiri

1. Toimintasisällön laatu

Henkilöstön työhyvinvointiin on panostettu, Hyvää työtä -henkisen hyvinvoinnin toimintamalli on otettu käyttöön sekä koko työhyvinvointiohjelma päivitetty vuosille 2014 -2016. Monipuolisiin terveystoimintaryhmiin osallistumismahdollisuus on ollut henkilöstöllä erinomaista.

Terveyden, hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen on huomioitu hoito- ja kuntoutusketjutyöskentelyssä. Alueelliset ja moniammatilliset työryhmät ovat työskennelleet mm. potilaan / asiakkaan parhaaksi (saattohoito ja kuntoutus). Savuton sairaala – auditointi suoritettiin lokakuussa, tuloksena hopeatasolle sijoittuminen. Tupakasta vieroitusryhmät ovat osa keuhkoyksikön toimintaa. Terveyttä edistävät toimintatavat ovat osa yleistä toimintatapaa sairaanhoitopiirissä (esim. Audit, savuttomuuden edistäminen, lapset puheeksi- toimintamalli). Ravintohuollon teemaviikot henkilöstöravintolassa ovat jatkuneet.

2. Yhteistyötahot

Kaikilla SATSHP:n toimialueilla on tehty yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia edistäen.

Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot ry
Hälsofrämjande sjukhus och organisationer i Finland rf

SATSHP on ollut aktiivisesti mukana STESO ry:n toiminnassa ja HYTE- verkostossa kansallisesti. Vuonna 2014 kansainväliseen 22th International Health Promoting Hospitals and Health Services -konferenssiin osallistuivat sairaanhoitopiirin johtaja ja johtajaylilääkäri.

Satakunnan alueella toimii terveyden edistämisen toimijat verkosto. Verkosto järjestää vuosittain yhteistyössä Lounais-Suomen aluehallintoviraston ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kanssa kaksi verkostotapaamista. Vuonna 2014 järjestettiin verkostotapaamiset 14.5.2014 Uudessakaupungissa ja 30.10.2014 Huittisissa.

3. Viestintä

Terveyden edistämisen ilo – koulutustilaisuus järjestettiin toukokuussa henkilökunnalle, johon osallistuivat kaikkien toimialueiden yhdyshenkilöt. Terveyden edistämisen työryhmä on kokoontunut keväällä.

Vaasan sairaanhoitopiiri

Terveyden edistämiseen liittyen tehtiin koulujen kanssa yhteistyötä opinnäytetöiden muodossa.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä terveyden edistäminen nähdään sisältyvän kaikkeen toimintaan ja sairaanhoitopiirin strategiassa panostetaan terveyden edistämiseen. Terveyden edistämisen suunnitelma on käytössä sairaanhoitopiirissä. Se laadittiin vuonna 2008 ja se päivitettiin vuonna 2012. Suunnitelman sisällössä pääpaino on potilaslähtöisessä ajattelussa. Suunnitelman tueksi on laadittu Terveyden edistämisen laatuvaatimukset, jotka ilmaisevat sellaisia asioita, joiden tulisi toteutua organisaation tavoitellessa terveyttä edistävää toimintaa. Perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoito toimivat yhteistyössä väestön terveyden edistämiseksi. Perusterveydenhuollolla on päävastuu terveyden edistämisestä ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri tukee perusterveydenhuollossa tehtävää terveyden edistämistyötä.

Toimintasuunnitelma sisältää potilaan näkökulmasta terveyden edistämisen hyviä käytäntöjä (tupakoimattomuuden edistäminen, alkoholin riskikäytön tunnistaminen, painonhallinta, tyypin 2 diabeteksen ehkäisy, masennuksen ja psykoosin varhainen tunnistaminen, osteoporoottisen murtuman ehkäisy, seksuaalisuuden puheeksiottaminen ja ikääntyneen terveyden edistäminen sairaalassa). Hyvien käytäntöjen toivotaan lisäävän potilaan mahdollisuuksia tehdä omaan terveyteensä liittyviä valintoja ja tukevan terveydenhuoltohenkilöstöä sen tehtäväksi tekemisessä. Hyvät käytännöt luovat kehyksen sille, miten potilasta voidaan tukea omaehtoiseen terveyden edistämiseen erikoissairaanhoidon palvelujärjestelmässä. Hyvien

Suomen terveyttä edistävät sairaalat ja organisaatiot ry
Hälsofrämjande sjukhus och organisationer i Finland rf

käytäntöjä on välitetty sairaanhoitopiirin järjestämissä koulutustilaisuuksissa ja verkostotapahtumissa.

Sairaanhoitopiiriin on nimetty moniammatillinen terveyden edistämisen työryhmä vuosille 2013-2016. Savuton sairaala toimintaohjelma ohjaa tupakoimattomuuden edistämistä. Savuton sairaala auditointi toteutettiin vuonna 2014 ja auditoinnin tuloksena sairaanhoitopiiri sijoittui hopeatasolle.

Sairaanhoitopiirin Tyks T-sairaalassa sijaitsevassa Tietolähde - potilasohjauskeskuksessa on potilaille ja henkilökunnalle suunnattua terveyteen ja sairauteen liittyvää tietoa mm. esitteitä, oppaita ja lehtiä sekä internet -linkkejä eri tiedonlähteille. Sairaanhoitopiirissä järjestettiin vuonna 2014 henkilökunnalle suunnattu työhyvinvointiviikko, jossa Terveystori tapahtuma teemana liikunnan edistäminen.

Varsinais-Suomen alueella toimii terveyden edistämisen toimijat verkosto. Verkosto järjestää vuosittain yhteistyössä Lounais-Suomen aluehallintoviraston ja Satakunnan sairaanhoitopiirin kanssa kaksi verkostotapaamista. Vuonna 2014 järjestettiin verkostotapaamiset 14.5.2014 Uudessakaupungissa ja 30.10.2014 Huittisissa.

Sairaanhoitopiirissä toimi vuonna 2014: tupakkayhdyshenkilöverkosto, päihdeyhdyshenkilöverkosto sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyden verkosto. Vuonna 2014 kansainväliseen 22nd International Health Promoting Hospitals and Health Services kongressiin Barcelonassa osallistui sairaanhoitaja Petra Virtanen. Yhteistyötä on tehty alueen potilasyhdistysten kanssa.